

PREPORUKA VEZANA UZ OBJAVLJIVANJE OGLASA PORNOGRAFSKOG SADRŽAJA

Povodom brojnih pritužbi roditelja, ali i temeljem vlastitih opažanja, a povodom učestalog objavljivanja oglasa za telekomunikacijske usluge koji su pornografskog sadržaja, u dnevnim novinama i oglasnicima, pravobraniteljica za djecu uputila je urednicima navedenih tiskovina preporuku da obustave objavljivanje navedenih oglasa.

Vezano uz definiciju pornografije, pravno je relevantna ona koju je Ustavni sud formulirao u svojoj Odluci broj: U-III-279/1998 od 9. listopada 1998. (NN, br. 134 /1998) U njoj stoji:

«Tako kao orijentacijske točke mogu poslužiti slijedeće odrednice: namjena pornografije jest zadovoljenje nekog seksualnog interesa, njezin je pojavni oblik eksplicitno pokazivanje nekog seksualnog ponašanja na nizak, uvredljiv ili ponižavajući način, a karakteristično je da je lišena i svake političke, umjetničke ili znanstvene vrijednosti i poruke.

Pri tome valja naglasiti stajalište ovog Suda kako karakter, namjena i orijentacija određene tiskovine u načelu ne može predstavljati alibi, odnosno okolnost koja bi ekskulpirala od odgovornosti za promicanje pornografije.

Međutim, to onda kada se zaista nedvojbeno radi o pornografiji, odnosno kada je namjera ili postignuti efekt onog što se prikazuje - poticanje seksualnog nagona eksplicitnim pokazivanjem nekog seksualnog ponašanja. «

Dakle, ako uzmemo u obzir tri sastavnice ove definicije – *namjeru poticanja seksualnog nagona, eksplicitno pokazivanje i seksualno ponašanje*, čini nam se da sve tri pronalazimo u oglasima koji su objavljivani u tiskovinama.

Seksualno ponašanje je nedvojbeno izraženo dodirivanjem tijela koje može biti identificirano sa samozadovoljavanjem, seksualiziranim kontaktom s drugom osobom i poziranjem na način koji ima za cilj pokušaj ostvarivanja izravnog kontakta s primateljima poruke u smislu poziva, poticanja i motivacije.

Eksplicitno pokazivanje smatramo kako ne treba detaljno obrazlagati budući da se radi o fotografijama, većini čak i u boji, iako s našeg stajališta boja fotografije nije relevantna, na kojima su prikazana polugola ili gola ženska tijela u sugestivnim pozama.

Namjera poticanja seksualnog nagona putem oglasa je također nedvojbeno, budući da sam sadržaj na koji se oglas odnosi ima za cilj upravo zadovoljenje seksualnog nagona, ili ostvarenje očekivanog ponašanja, odnosno korištenja usluge koja se oglašava, a dodatno je izražen i putem tekstova tipa «vrela mašta, uzbudljivi razgovori, samo za tebe», «vruća sam», «gorim za tobom» i slično, a koji su sastavni dio gotovo svakog oglasa.

Vezano uz šire sastavnice ove definicije, smatramo kako nije potrebno dodatno argumentirati, nego je samo po sebi jasno kako su navedene fotografije lišene i svake političke, umjetničke ili znanstvene vrijednosti i poruke, kako je to definirao Ustavni sud.

Nadalje, kogentna norma članka 31. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu (NN, br. 49/02) propisuje kako su odluke i rješenja Ustavnog suda obvezatni i dužna ih je poštivati svaka fizička i pravna osoba, a sva tijela državne vlasti dužna su u okviru svoga ustavnog i zakonskog djelokruga provoditi odluke i rješenja Ustavnog suda. Ova odredba odnosi se, kako na sudove koji primjenjuju pravo, tako i na nakladnika novina kao pravnu osobu koji objavljuje određeni sadržaj.

Napominjemo pritom, da Ured pravobraniteljice za djecu ni na koji način ne osporava pravo tiskovina da objavljuju oglase pravnih subjekata i obrtnika koji obavljaju bilo koju zakonitu djelatnost, niti ima bilo kakav interes ili namjeru ograničavati obavljanje djelatnosti u zakonskim okvirima, pružateljima telekomunikacijskih usluga ovakvog sadržaja (što, naravno, uključuje zabranu prodavanja pornografije odnosno pornografskih usluga, osobama mlađim od 18 godina). Ono protiv čega oštro prosvjedujemo, jest objavljivanje oglasa u

tiskovinama koje nisu označene pornografskima, koji imaju nedvojbeno pornografski sadržaj, kao što smo ranije argumentirali, odnosno koji predstavljaju oživotvorenje elemenata kaznenog djela upoznavanja djece s pornografijom, budući da prikazuju slike pornografskog sadržaja, putem sredstva koji je djeci nedvojbeno dostupan.

Slijedom svega navedenog, preporučamo Vam da obustavite objavljivanje oglasa navedenog sadržaja, a u skladu sa člankom 197. Kaznenog zakona Republike Hrvatske, odnosno, izdvajanje dijela oglasnika koji sadrži pornografske oglase u zasebnu cjelinu na kojoj će jasno biti navedeno da se radi o pornografskom časopisu, sukladno članku 39. stavku 2. Zakona o medijima.